

SENMANARI HUMORISTICH Y SATIRICH DE BONA MENA
DONARÀ LLISSONS CADA DISSAPTE

Se trobará en tots los kioscos y demás llochs de venta de periódichs

Número solt: 5 céntims; número atrassat: 10 céntims

SUSCRIPCIÓ

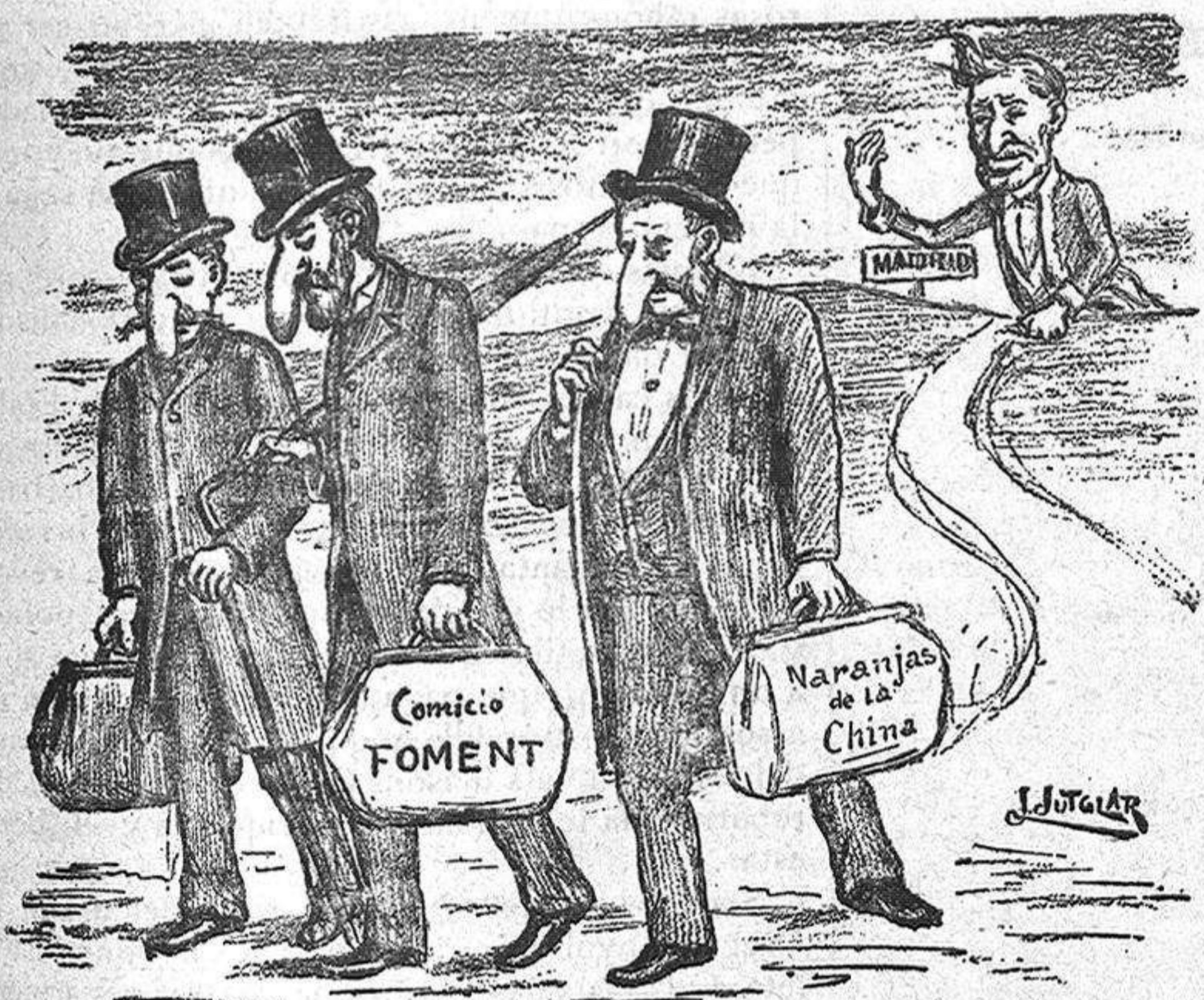
En Barcelona: semestre, 2 pesetas
un any, 3 »

En províncias: semestre, 2'50 pesetas
un any, 4'00 »

Extranger: semestre, 3 pesetas

Administració: Fontanella, 5, entressol, 1.ª — La correspondencia al Administrador.

DEBILITATS Y ENERGÍAS

Tornan ¡pobrets! del fracás y ab un pam y mitj de nas.

Mes, si algo 's vol consegui, aquests poden ferho així.

ENERGÍA..... EN ESCABETX

Consumada ja per lo desgovern lliberal la escandalosa y demoledora obra de la autonomia política y arancelaria, en las Antillas, concedint als assassins de la manigüa, privilegis arrancats á ma ayrada del cor de nostre desgraciada Patria per la perversa influencia de un Ministre de la Corona, y de regrés també en aquesta ciutat la Comició del Foment de la Producció Nacional que aná á la Cort en demanda de aussili perque no passessin endevant tan descabellats projectes, 'ns permeterém fer algunas consideracions envers tema tan odiós y posar de relleu certs detalls que per estar en pugna ab nostra energia y virilitat no podém deixar passar per alt.

Al tenir noticia de las malévolas intencions de nostres governants, de aprobar sos projectes autonómichs ab extremada violencia y sens dilació de cap classe, alimentarem certa esperansa al veurer que al tractar de implantar en Cuba la autonomia

arancelaria, despertaren com picats per una vespa los productors catalans, disposats á contrarrestar ab llógichs arguments, dits projectes, en extrém atentatoris á la producció nacional, reunintse al efecte en lo Foment pera designar desde luego la Comició que debía passar á Madrid en defensa de las classes productoras. A pesar de que la experiencia debía recordarnos lo infructuós que altres voltas havia sigut lo recurs de anar comicions á la Cort, no obstant, tota vegada que l' assumpto d' are, era de vida ó mort pera la industria y el comer y estar en entredit l' honra de la Patria, cabia, com hem dit, alguna esperansa, de que en cas extrém, los individuos que componían tal Comició, al veurers desatesos, emplearian tots sos recursos pera deixar quant menos ben sentat lo bon nom de Catalunya. Mes, ¡quán no va esser lo nostre desencant y terrible decepció, al saber de bonas á primeras la altanería y desenfado ab que va esser rebuda la Comició del Foment per lo senyor Ministre de Ultramar y las evasivas empleadas per Sagasta! ¡y més gran encara nostra estupefacció al

veurer que dita Comició continuava passientment en Madrid corrent de Seca en Meca, tras dels Ministres, desitjosa de esser escoltada!

Bo es, que s' acudeixi als Poders públichs, ab la deguda cortesía y respecte, á pesar de ser nosaltres 'ls pagans, pero quan se troba un déspota, que amparantse ab las mateixas lleys que trepitja, y fen mofa y escarni de las justas queixas dels catalans, reb á las comicions de son seno ab malas formas y desayres, no hi cap altre recurs que 'l de la forsa y contestar ab la mateixa moneda. La Comició del Foment no havia de estar més temps á Madrid que 'l precis pera agafar l' exprés y tornar á Barcelona, puig á la primera entrevista ja va pogué compendrer que ni s'iguiera li cabria la gracia d' indult que pera 'ls condemnats á la última pena té reservada la regia prerrogativa..... Pero, ca, res de aixó va fer la desayrada Comició, molt al revés; ab una sang freda sens límits y ab una irritable templansa va esperar en Madrid la sanció dels famosos decrets, y sense alzar la veu ni formular cap enérgica protesta, se 'n

vingué aquí ab la cúa entre las camas, y sens altre consol que 'l de donar compte y rahó, aixó sí, ab forma aparatosa y sessió solemne, del desempeny de la seva trista missió als seus esporuguits representats, sens altres naturals conseqüències.... Qui sab, tal volta, si ans de sortir de Madrid, els fou dit á cau d'orella que las institucions perillan, y devant d'aquest succés haurán pensat, tal vegada com á bons patriotas, primer que s' enfonsa la Espanya, primer que mori tothom....

Y donchs, ¿qué s' ha fet de aquella energia y virilitat catalana? ¿Que esperen tal vegada traurer la forsa, quan la Patria estigui anunciada en venta á pública subasta? Devant de la incalificable osadia dels ministres responsables y d'algú més, no hi cab altre recurs, si no el de la forsa, habentse agotat ja ans el de queixa, tots dos perfectament legals, y prescrits per lo dret, y ab més motiu tractantse de una gent que per ells es lletra morta l' honra y soberania Nacional y ni siquiera respiran el pur alé de la caritat, consentint que nostres pobres fills esclaus de la Patria sigan embarcats en plena agonía y vagin morint al trasladarlos en terra, com succehí aquest últim dia al arribar en nostre port el Isla de Luzón.

Y los catalanistas, que somían sempre ab las grandesas de nostres antichs é ilustres Concellers, é invocan tot sovint lo repertori, recor de sa entereza de carácter y fermes conviccions, ¿qué esperan? ¿que 'ls ho portin ben pastat?.... ¿No valdria més que per compte de malgastar lo temps, fent excursions á la cova dels Drachs, á Puigmalt y altres punts elevats de Catalunya, y de passar la estona revisant tot sovint la gramática catalana, buscant la pureza del llenguatge y sobre si tal ó cual paraula termina ab *b* ó en *p*, estudiessin la cartilla militar per apèndrer lo maneig del Mauser y coneixer lo trem de sos canóns? Però, cá, no s' enbolican, no es tan cómodo aixó últim y sobre tot es més exposat, y ells mentres 'ls deixin publicar la *Patum* y no tinguin de tornar al Vendrell, ya están contents Y com per ells que 's perdi Cuba y que 's parteixi Espanya no 'ls hi fa res; no sabent are que fer, se entretenen fa pochos días en punxar als carlistas, pegant alguna que altre mossegada á nostre estimat colega el *Correo Catalán* y buscant las pessigollas á son digníssim é ilustrat Director, criticantli ab maléfica intenció alguns párrafos de son últim article de fondo, tal vegada impulsats per lo desitj de assimilarse ab los negres de la manigüa, y donant al mateix temps una torsuda interpretació al manifest del Duch de Madrid, arriant hasta l' extrém, per son esperit de fer mal, de cometre en só de crítica irreverencias y fer escarni de certs lemas y deprecacions religiosas; si be respecte d' aixó últim no 'ns ha de causar extranyesa, puig es tan desmesurat 'l catolicisme que respiran 'ls renaixensos, que sent molts d' ells de la *terra baixa*, ni sisquiera van á missa....

En quant á nosaltres, amants com som de nostras venerandas tradicions y per consegüent regionalistas de cor y católics de pura fe, y no com altres separatistas encuberts, y ostentant en nostra bandera, per según lema la Patria, réstans dir tan sols, qu' en idénticas circumstancias, hauriam obrat de altre modo conforme obrarém lo día que 'ns sia anunciada la hora de la regeneració de la Patria y sas Colonias.

FUEI.

Desembre de 1897.

AUTONOMÍAS

Tan y tan s' ha parlat aquets días de autonomías, que be podem nosaltres donarhi una cullarada, encara que sigui no mes que per distreure una mica á nostres lectors estimats.

¡Y s' han dit tantas mentidas!

Figúriuse vostés, que 'l *Correo Español*, (á pesar de que 'ns complau tan llegirlo) afirma que 'n Canalejas ha sigut enviat á tractar ab el representant dels insurrectes en París, per encárrech de Donya Cristina.

¿Pot dirse tan gran desatino ab menos paraulas?

Ja cal que 'l *Correo Español* reclami 'ls quartos que l' hi costa la noticia.

Que prou l' han pres per..... chino.

Y consti que no sentim gens que l' hagin denunciat..... cinquanta mil vegadas.

Que escarmenti, y que un altre vegada no 's fiqui allá hont no 'l demanan....

Mes, deixantnos are de bromas, aném á lo serio.

La autonomia de Cuba ja es decretada; mes, los lliberals no debían fer aixó, debían cridar als nort-americanos y dirlos: ¿Quán ens doneu per l' isla de

Cuba? ¿La voleu? Donchs pagueula be. Encarragueu-vos de las deudas Exterior y Cubana, y *ahí queda eso*.

Era mes práctic y mes profitós.

Y no 'm retracto ni m' amago de dirho.

Perque 'm faig el carrech que are soch un lliberal honrat, si es que pugui haberhi un.

A lo menos d' aquesta manera, hauriam quedat sense Cuba, sí; pero ab la camisa neta, á semblansa d' aquell comerciant que quiebra y diu:

Aquí teniu lo millor de casa, preneu; no puch sostenir aquesta carga, plego 'l ram, pro no dech res á ningú.

Mes, lo que ha fet are en Sagasta, es ruhi, deshonorós y criminal, políticament parlant.

Perque aixó..... la autonomia, es ni més ni menos que regalar lo que no es seu.

Es vendrer l' isla..... de franch.

Mes, aixó, se presta també á varias consideracions.

Perque, vamos á veure. Los cubans, ó 'ls filibusters ó digals lo que vulgas, s' han aixecat en armas contra la mare patria, asseseinant, cremant y destruinto tot; y després de fer mil y mil salvatjadas, ve 'l govern y 'ls dona tot lo que volen, y fins diuhen més de lo que volen.

Y are pregunto.

¿Per qué 'ls catalans, viscaints, navarros y aragonesos no poden demá alsarse en armas, sense cremar, ni destruir, ni asseseinar, per demanar la autonomia de 'n malas en malas, ja que á las bonas no se 'ls donará may?

¿Ab quin dret podrá venir el govern á negalshi?

De lliberals y..... del dimoni, libera nos Domine.

Se fa necessari que 's fassin pregarias, y 'ls senyors Bisbes á devant, per obtenir del Cel l' extermini de la *cua* lliberal que tot ho empesta y devora.

Y que aquesta *cua* se 'n vauji cap al extranger, ja que de l' extranger ha vingut....

SAID.

L' OBRER

Tot fregantse las parpellas, somniós y endormiscat á las cinch de matinata va l' obrer cap al trevall.

Caminant, pro de bell ayre,

no 's detura ni un sol pas

ja porta fora tancada

si acas fes cinch minuts tart!

Arriva al trevall, se senya,

si s' honra de ser cristiá;

y ab dalit empuya l' eyna

y aixís comensa 'l jornal

A voltas, l' amo 's passeja

(parlo d' amos lliberals)

ab ayre fer y despólich,

plé d' orgull y vanitat.

Y si anys enrera era un perdis

que corria ensá y enllá,

fet un pródich de miseria,

un gandul y un mort de fam,

are, perque tingué un' aspra

que l' hi serví d' enfilall,

apar un tigre *ferotche*,

tot renyant á cada pas.

Y tot aixó, encare fora,

podríam dir, menos mal,

si se l' hi pagues comforme

lo que guanya trevallant.

Pero, res de aixó 's' apujan

los tributs industrials?

¿venen lleys llibrecambistas

ó baixa 'l preu dels mercats?

(cosas que tan sovintejan

ab los governs lliberals)

doncas l' amo no vol perdre

l' interés ni 'l capital;

y l' únich medi que queda

(y 's practica á cada pas)

es aumentá un *poch* las horas

y abaixá en *poch* el jornal.

D' aquest modo, dochs, s' escanya

y 's va estrenyent lo dógal

del pobre obrer que trevalla

y ab prou feynas menja pa.

Per tot planys, per tot miserias,

per tot arreu malestar;

tothom jemeja y pregona

las desdichas de la llar.

Lo pagés, llaurant las terras

y l' obrer ab son trevall,

van nudrint una fillada

que donan gust de mirar,

mes..... ¡que llágrimas! ¡que penas

al arribar als vint anys!

Ve la lley..... ó lo que siga

y sense cor ni pietat,
va passant de porta en porta
á buscá 'l tribut de sang....
Y perque los hi fan falla
per redimir, sis mil rals,
aquells fills que are ja foren
per sos pares un puntal,
un tros de plom ó metralla
los deixa morts ó esguerrats.

Part d' allá del Adriátich
viu un noble desterrat
que promet guarirnos prompte
tot aquest cúmulo de mals.
Diuhen alguns que 'ns enganya,
que promet y no ho farà.
A las pruebas os remito.
¿Que no ho podríam probar?

CLAUDI-NAL.

ALTRE VOLTA LA BURRA AL SEMBRAT

Al dols eco de sa gansa y de son mitj ocult bombardino, torna la burra al sembrat. Se coneix que li agrada l' herba d' Egipte, y que 's prevé pel riguros hivern que se li espera.

Nos referim á la fresca noticia que, la premsa lliberal y companys místichs de causa fan correr de que 'l Sant Pare á encarregat á nostre senyor Nunci Apostólich que apreti als carlins y que procuri ferlos posar l' esquena, com á puntal, en las parets de cert edifici que se 'n va per terra.

Aném, pues, á treurer la burra del sembrat, y á ferla callar per un moment.

En primer lloch, debém dir, que eixa noticia no l' ha escampada el supost encarregat; podém, donchs, suposar que es una de tantas gotllas que solen fer engollir á sos babiescas.

Segonament; lo Sant Pare no ignora las poderosas rahóns que 'ns assisteixen per no ser alfonsins y que legalisan nostre existencia; com també, que foren respetadas y..... sancionadas per Gregori XVI y Pio IX; rahóns que avuy més que may subsisteixen. Per lo tant, farsa segura la noticia propagada.

¿Quinas son eixas rahóns ó drets? Nostre catolicisme ligitimisme, fuerisme, tradicionalisme y amor patri.

Sí: 'ls carlins som católics purs, y com á tals, no podém regoneixer á un Govern, que conta ab un article XI; que deixa penjar (y já sas barbas!) l' hábit sacrílech del apóstata Luter, dels brassos de la Creu santa que cimeja la corona reyal, presideix en lo alt del campanar nostres pobles y ciutats y vetlla en lo cementir nostre últim son; á un Govern, que paga á mestres ateus que 'ns asseseinan nostres fills, y que entregan los regnes del Estat á n' als masóns (?) los quins acaban de robarnos la fe, l' honor, las riquesas y 'l benestar.

Som ligitimistas, y per aixó defensém lo Dret espanyol que.... Gregori XVI, donya Carlota, Cristina y las llegions de martres per aquest dret dirant, si es ó no es conculcat.

Som fueristas, y com á tals, no podém regoneixer al qui 'ns ofega y escanya ab la més vil centralisació.

Som tradicionalistas, y per aixó lluytém, (com nos encarregá lo Sant Pare) per tornar á nostra Patria las tradicions passadas; per aixó som carlins, perque.... un Govern parlamentari ¿ha estat may tradicional en Espanya?

Y per últim, som patriotas; y per lo tant, no podém sostenir y assegurar á un Govern, ¡ay! que llenca la Patria á la tomba....

Veusaquí las rahóns que legalisan nostre existencia; rahóns conegudas per nostre estimadíssim Lleó XIII y que no poden prescriure, mentres lo be públich ho exigeixi. ¿Y exigeix tal cosa avuy lo be públich? ¿no plora l' altiva Espanya ab sos fills, devant la trista y esgarrifosa situació en que aquest Govern los ha estimbat? no s' alsa de tots sos cors, una onada de ira contra d' éll, y no suspiren aclamant tots per un salvador, per Carles que 'ls retorni la felicitat perduda?

Sí; per aixó prospera tan avuy lo carlisme, y

3'50 pessetas

MAGNÍFICA OLEOGRAFÍA

A 16 tintas. 79 per 55 centímetros

per aixó tots los que senten batrer en son pit un cor espanyol, lo saludan com aurora d'esperansa y renegan y maldiuhen del Govern que 'ls deshona y dessangra, 'ls arruina y llença á perdre.

Y devant de tot aixó ¿es possible pensar que 'l Sant Pare intenti acabar ab lo carlisme, perque no regoneix á cert estat de cosas, que atenta contra la fé, l' honor y benestar patri, y perque trevalla per retornar á l' Espanya sa felicitat perduda? No; éll sab, que contraria contrariis curantur: donchs si ab lo Govern lliberal l' Espanya agonitsa, sols ab un Govern antiliberal 's curará, y eix Govern es la Comunió Tradicionalista.

No insulteu, lliberals, al Papa. Quant lo Govern 's revolca en lo llit de l' agonía y en sas convulsions se hi enmena á la Patria; quant eixa agonía es deguda á eix cranch que plantá en son cor y que ha anat deixant creixer, la masoneria; quant ja no 'ns queda res més que una sombra de fé, d' honor, de sang..... y encar aixó pretent lo Govern arrebatarnos, es impossible que 'l Papa nos mani anar á abressarnos ab aquest agónich y lliberal Govern, y abressats, baixar junts á la tomba..... Es impossible, que intenti destruir l' única esperansa de la Patria de María, la Comunió Tradicionalista.

¡Arri, donchs, burra lliberal; acalla tos brams, y, guardat de, ab tas bravatas é iniquitats, provocarnos á ferte ofegar en ta propia gansa aqueixos brams y á donarte un susto..... més que regular. Arri, burra, del sembrat.

CARLES COSTA DE L' AGUAYT.

LLISSONS SENMANALS DE GRAMÁTICA

Per lo bé que vares explicarte la passada senmana, veig que adelantas, y que 't disposas á ser un gramátich..... y un pillet de primera.

Vaig á dirvos ara lo que son adverbis de modo.

Son, Titella hermós, los que denotan, com se fan ó succeheixen las cosas que 'l verb significa, com *bé, mal, com, aixís, baix, fort, poch á poch, alt, malament*, etc.

Presentam, donchs, alguns exemples de lo que acabo d' explicarte.

—Segóns..... (y 'n Titella 's menja las unglas) Segóns las últimas noticias de Cuba, los insurrectos están *bé* y 'ls soldats *mal*, y alló de la moralitat va *poch á poch*, pero, murmurém *baix*, perque 'ls fiscals parlan *alt* y 'ns sortiria *malament*.

—Ho comprench bé, y crech que tothom pot compendre 't; parlas com un llibre. Pero, aném endevant.

Hi ha també adverbis de cantitat, com *molt, poch, massa, bastant, tant, quant*, etc.

—Donam algún exemple d' aquests adverbis.

—Los..... (y 'n Titella 's fica 'l puny á la orella.) Los consejos xupan *molt*. Morayta es *molt* tuno. Alguns ministros han robat *bastant*. D' honor, avuy ne corra *poch*. De barra n' hi ha massa. De poca vergonya 'n corra *bastant*, especialment entre lliberals. De ganà 'n hi ha *tanta!* de miseria 'n hi ha *quánta!*

—No continuhis, Titella, que massa ho sé jo.

Los adverbis de comparació son los següents: *més, menos, molt, tant, pitjor, millor*, etc.

Donam tú, Titella, algún exemple.

—Me sembla..... (y 'n Titella clou las dents ab rabia)..... que val *més* fusellar á certs pillos que deixarlos escapar. Com *menos* lliber...tíns, *menos* robos y *més* tranquilitat. *Pitjor* es aixó que per forsa hem de acatar..... que alló altre; y aixó que alló altre era *molt* dolent. *Tan* res de bó son ells..... com el *pitjor* escapat de presidi. *Millor* fora dona'ls la bola com als gossos.

—¡De rechupé! Noy, va bé. Y seguím, perque pel camí que vas, arribarás lluny, molt lluny.

Tens memoria, talent, pit, decisió, pero per ser algo, per are, 't faltan dos condicions indispensables y son: la poca vergonya d' un lliberal y la vilesa d' un masó.

Y aném seguint la lliçó.

Los adverbis d' ordre son: *Primerament, successivament, secundariament, últimament, avéns, després, luego*, etc.

Dona'm, també, alguns exemples, ab sal y pebre.

—Als..... (y 'n Titella s' entussiasma)..... qui vosté ja sap, *primerament* 'ls lliguém com un lladre; *successivament* los fiquém á una caldera; *luego* peguém foch á la fogaina, *secundariament* fem bullir l' oli y la pega, y últimament 'ls tirém á la bassa perque no tornin may més.

—Titella, pendrias unas *medidas* molt radicals per fer desapareixer la peste, y 'm crech que ho lograrías.

Los adverbis no s' han acabat encare, y 'm proposo acabarlos la próxima senmana. Per lo tant, sortiu sens fer gaire soroll y al trobar los noys que surtin de la escola de la Llibertat, portant penjadas al coll la *esquilla* ó una *campana*, digueulos á cau d' orella: ¡la llufa, la llufal!

Perque de campanas y esquellas penjadas no 'n portan més que las bestias.

FUETADAS

¡Renoy! Diuhen que en Planas, el que té la desgracia de ser cegu, ha deixat l' empleo, y l' ha conferit á n' en García Victori, secretari particular del jefe dels lliberals del carrer Nou.

Los pretendens al profitós ofici de concejal ja saben ahont deuen dirigirse. Allí tot se fá al remate.

Y á cops de martell, com bons lliberals.

¿Cóm es que 'l general Weyler no va donar cap crit de viva 'l rey, quan la seva arribada á Barcelona?—preguntava un subjecte.

A lo que contestá un republicá dels bons:

—Aquí no hi há més rey que en Weyler. Ell sí que es el verdader rey... de la *Quica*.

La llástima es que no 's posi la corona.

O la boyna, ó 'l gorro frigio.

O moros ó cristians.

Fa alguns días un concejal, (no dich d' ahont) deya ficantse á la butxaca alguns bitllets:

—Aquest, per *moi*. Y aquests altres per reventar.

Si jo fos enterra-morts, ó secretari del comité lliberal, ¡vaja si sabría qui era aquest que sab fer tan be las parts!

¡Vaja si ho sabría!

¿Cóm es que no 's pagan los deutes dels pobles agregats?

¿Creu lo senyor Collaso, que no son tan dignes de tenirse en compte com los de *Barcelona*?

Es necessari que la agregació no sigui una farsa.

A Manlleu, l' actual y 'l passat alcalde varen tirar-se la vara pel cap.

L' un volía que 'ls burots no servissin d' escolta als carros que passavan frau.

L' altre, el passat, *abundant* també en las mateixas ideas, apoya, está clar, als burots qu' ell va emplear.

Pero sols ho fá pel carinyo que 'ls guarda.

¡Cosas de alcaldes!

Acabém de rebre de Cuba una carta d' un *melitar* que 'ns mereix enter crédito, y entre altres cosas, diu:

«Tots esperém ab ansia veurer lo que fará en Blanco; per are, tot lo que va ordenant no es més que en favor dels manbissos y anant desfent tot lo que havia fet Weyler. Aixó es una comedia trágica en la que 'ls comparsas (soldats), hi aném pagant el *pato*.

»Per are, ens deuen dos mesos de paga, de modo que sempre estém *empenyats*.

»L' Hisenda, com que ningú vol lo papé-monedá, ens l' endossa á nosaltres, y per cada duro hi perdém deu rals, y *mutis*, que 'l govern no vol rahóns.

»Sort que are, els lliberals, ab la autonomia, salvarán lo País. (?)»

Y aquí acabém perque 'ns diu cosas que debém callarlas per no veure 'ns *empapelats*.

Y perque el rostre de nostres lectors s' enrogiria.

Que avuy, lo ser espanyol causa vergonya.

S' entench, segons com.

Are surten los insurrectes ab lo ciri trancat de que no volen la autonomia.

¡Quína pifia!

Després de habernos deshonorat y humillat al concedir lo més gran dels vilipendis, ¡encara ens clavan una puntada de peul!

La barca espanyola ja no sab per hont navegar.

Sort que 'ls grans aconteixements s' aproximan.

Nostre respectable company el *Correo Espanyol* ha regalat als subscriptors un magnífich almanach pera 1898.

Forma un tomo de cerca 200 páginas, notablement imprés, ab un hermosíssim gravat de don Carlos y donya María Berta, y trevalls literaris dels senyors Aranda, Polo y Peyrolon, Granda, Eneas, Mestres, Roma, Sánchez, Zafitera, Medina y Saavedra.

La companyia Cómico-Dramática del Centre Tradicionalista de Sarriá, dará, dintre pochos días, una funció en el teatro Olimpo dedicada als carlistas de Barcelona, y en honor del distingit poeta don Joseph María Grau García.

Se posará en escena el magnífich drama en 3 actes y en vers, original del esmentat senyor Grau.

Es de creurer que 'ls carlistas de Barcelona, correspondrán á la finesa del Centre Tradicionalista de Sarriá.

MISERIAS

De Ponent fins á Llevant, de Llevant hasta á Ponent aqueix crit amarch se sent:

¡¡¡Cucut!!!

Un bon amo deya:

—Jo no tinch diné:

págam, masové,

que 'l temps ha caygut.

¡¡¡Cucut!!!

—Jo marxo, bon amo,

Us deixo la pell;

Anau al burdell,

dinés jo no 'n duch.

¡¡¡Cucut!!!

Molts hisendats venen;

molts hisendats van:

molts van reculant,

perque s' han perdut.

¡¡¡Cucut!!!

A tres cuarts de dotze

lo sastre Bondía,

tot content venía

á cobrá l' vellut.

¡¡¡Cucut!!!

Trucan á la porta,

miran qui demana;

hi ha la gitana

que vol cobrá l' ruch.

¡¡¡Cucut!!!

Quimeta va llesta

á cobrar, contant,

los ossos y carn,

que á plassa ha venut.

¡¡¡Cucut!!!

—Ola, Payo, escolta,

dom un cigarret

—No 'n porto Pepet

temps ha vait aixut.

¡¡¡Cucut!!!

—¿Una pesseteta

Quicu 'm deixarás?

—¡Ay! Jan, no puch pas;

temps há estich fumut.

¡¡¡Cucut!!!

DE DON CARLOS DE BORBÓN

3.50 pessetas

Pe 'ls de fora, més 0.50 pta. per certificat y franquetx.

Lo Marqués Fulano
creu bé al majordom,
y afirma tothom
que 'l Mas á venut.
|||Cucut!!
Madama Argelaga
no te pas argent:
pero te molt vent
y un tren ben crescut,
|||Cucut!!
Al cul de las calsas
lo Varó de Mill
cent pells de conill
hi du per escut.
|||Cucut!!
Nostra Generala,
per fer bullir l' olla,
sino te cap polla
hi tira barbut (boch).
|||Cucut!!
Lo gran rey de Copas
beben y menjant,
vestint, y gastant
s' ha fet geperut.
|||Cucut!!
Per carrers y plassas
crida 'l catalá:
sense menjar pa
viure més no puch.
|||Cucut!!

UN MONTANYÉS.

CONVERSACIONS DE POBLE

Sobre la Comició del Foment del Trevall...

—Tenen molta barra en Moret y 'ls seus companys!
—¿Per qué?
—Home, per aixó de l' arancelaria y de la autonoma, que 's diu que 'ns farán perdre lo comers que tenim ab Cuba.
—¿Cá! no ho creguis, si fos aixís ja veurías com ridarian los interessats. ¿No ho fan? senyal de que encare confían guanyarshi la vida. No es tan fiero el león como lo pintan; medís de sobra tenen si volen, per posar á ratlla als de Madrid.

Llegint «El Noticiero».

—Aquet pastera del Noticiero, es ben bé del sol que més escalfa.
—¿Aixó no sabías? Es molt imparcial en estampá las faltas y defectes dels que no son sos amichs. Sols li agrada respectar als poderosos que tenen medís de dar prebendas y bons bocins als parents seus. Crida segóns li convé y per l' augment dels cinch céntims y per altras cosas que 'm callo.
—Jo crech que ja sols se 'l pot compará ab *El Diluvio*.
—Per mí, sí; junt ab lo *Diari de Barcelona*, hipocrita com ell sol, y 'l *Diluvio*, fan un triumvirat qu' es un fástich.
—Donchs, jo estaba suscrit al *Noticiero*, perque es baratot, pero aquest mes sens remició, m' hi dono de baixa; no vull tanta pastelería.
—Farás molt bé y molt santament.

Comentant lo discurs de Weyler

—Noy, vaig veient que aquets periódichs de las rotativas, com l' *Imparcial*, *Heraldo*, *Lliberal* y companya s' entenen y ballan sols.
—Home, cuan los insurrectes los llegeixen ab gust, senyal que hi trovan cosa bona.
—¿Y encare hi ha espanyols de tanta frescura, que s' atreixen á comprar aquets pillastres de periódichs?
—Noy, cosas d' Espanya y d' espanyols.

La arribada de Weyler

—No entench perque republicans y carlins festejen tan á n' en Weyler.
—Jo prou; bé tenim que confessar que 'ls carlins y republicans son la major part dels habitants d' Espanya, pues los de las situacions, ja sabém que no poden ser més que 'ls que poden cabrer á la cort y á tans per pica. Los de la situació governan hi fan disbarats, molt just es, que ja que carlins y republicans pagan, critiquin los seus defectes; desde 'l moment que 'n justicia no han de tenir cap classe de respecte á totas aquellas institucions, que no las reconeixen com á legals, mes que á viva forsa, y per lo mateix tenen també la facultat de aplaudir y vitoreijar á aquells que parteixen á la situació y ho fan bé, motiu únich del aburriment dels seus companys, lo cual dona forsa per ser aplaudits per tots aquells que no son casats ab lo sistema del pasteletx.
—Sí. Y es molt just.

Las denuncias del «Correu Espanyol»

—¡Home, saps que 'l *Correu Espanyol*, diari oficial dels carlins ha de ser molt valent y las veritats que canta han de ser grossas com catedrals!
—¿Per qué?
—En lo que va d' any las iras de la fiscalia l' han ensopit trenta tres vegadas.
—¡Renoy! ¡Aixís m' agrada; nervi y foral Avuy en que tot es corcat, alegra el que surti algú senser. ¿Y á qui es deguda tanta sanya?
—No ho sé, pero 's diu que hi ha tras cortina una persona molt piadosissima, que té un carinyo rabiós á tot lo que té sabor carlí, que no pot veurer als carlins ni á sol ni ha sombra, y com que dita persona es molt amiga dels que ho han de fer, los hi recomana....
—Lo més estrany es que sent tan piadosa dongui corretja al odi y á la ira, que sempre m' havia pensat eran pecats.
—Noy, los temps cambían, tot va girantse al revés; dintre poch temps l' anar á missa y cumplir la ley de Deu será pecat per molts, y lo venjarse, sostenir y donar cumpliment á lo que sempre han sigut y serán vicis y passions, los dirán de aquí avant, virtuts.
—Ja ho entench; aquesta persona es enemiga venjati a de la justicia, de la veritat, del dret, y amiga carinyosa de conservar la moma, pesi á qui pesi, caygui qui caygui, mal s' enfonsi tot y reventin tots; ¡la cuestió son cuartos!

L' ORELLETES.

CARTAS DE FORA

CARTA OBERTA AL SENYOR VICENS PUIG Y ESTEVE.

Agramunt, 29 de Novembre de 1897.

Molt senyor meu: En las mevas mans ha caigut lo número 1489 de la *clerófova Campana de Gracia* y en ella veitg una carta firmada ab lo nom y apellido de vosté y dirigida contra mí. Jo prou me pensava que 's proposava vosté reduhir á polvo ma anterior correspondencia publicada recientmen en mon estimat MESTRE TITAS, pero no veitg res més sino, que vosté s' ha sortit de cassola.... sens contestar á las interrogacions corresponents en la citada correspondencia.
Recordis, Vicentet del meu cor, que encara no fá mitj any que 'm vá afirmar personalment que no 's veyá capás de escriurer en los diaris per faltarli condicions literarias, y aixó es prova patent de que lo que vosté envía á la redacció de *La Campana de Gracia* es esmenat en gran manera per son Director.
Vosté es encara jovenet y per aixó li aconsellaría que estudiés un xich avans de pretendre una plassa vacant que es á lo que vosté aspira. Y, que en lloch de passeijarse miserablement por los portichs d' Agramunt murmurant dels sermons y platiques dels *ensotanats*, millor y més saludable li sería dedicarse al trevall que es lo que dignifica y ennobleix puig, *labor prima virtus* diu un adagi. Lo trevall es la primera virtut.

Vosté, Vicentet, diu que jo per estudiar un curs de llatí vaig haber d' emplear tres anys: Donchs li ha escapat una mentideta. Aixís es que un corresponsal que escrigui mentidas honra molt poch á la prensa.

Vosté diu també que jo soch una escepció en eixa vila. ¿Per qué? per ser un católich y molt amich dels *ensotanats*?.... Gracias dono á Deu.

Jo, Vicentet de la meva ánima, he donat demostracions de ser molt pacífich, al mateix temps de ser molt enérgich; pero tinga cuidado en proferir paraulas ofensivas é insultar, ni á mí ni al senyor Párroco del vehí poble de Puigvert; puig li faitg á saber que puch algo més de lo que vosté 's pensa.

No pretingui donar patent de tonto ni de dolent á un digne Párroco perque vosté sia un *quisque* atrevit. No es vosté qui ha de darli lliçons.

En quant á carlí ho soch dels d' armas tomar sempre que la Providencia y nostre R.... ho disposin.

Lo demés no 's contesta.

Son S. S. en Jesucrist.

RAMÓN BONET Y BATALLA.

* * *

Girona, 21 de Novembre de 1897.

Apreciat MESTRE: Desijant secundar la seva campanya contra la immoralitat, vull comensar una serie de cartas en las quals penso (D. G.) darli noticia de lo més *granat* que passi en aquesta ciutat dos cops inmortal.

Crech que ja sap quin tipo tenim per governador. Donchs es lo cas que el tal don Fernando Soldevila

(castellá com se suposa) es orador d' una logia masonica en la qual se 'l coneix per *Dioscoro*.

També son masóns 'l seu secretari senyor Tarragona, y un dels inspectors de policia; aquest ha sigut també... un altre cosa.

¡Ja estém ben arreglats los gironins ab aquest subjectes!

Y ja que diuen que el H.... Dioscoro es tan caballer y tan considerat, vaig á dirigirli una pregunta.

¿Está prohibit, senyor Gobernador, jugar als daus encare que sigui en llocs amagats, pero en casas públicas, hasta altas horas de la matinada, y *tallar* per 250, 400 y 500 pesetas, y si son tres, quatre ó cinch que volen *tallá* per la mateixa quantitat, que s'ho fassin al as; y donar cops de timbre quan se muda de banqué; y cobrar el duenyó del *café*, vull dir la casa, lo 20 per cent de comició?

Si vol contestá, ab lo permís del MESTRE, pot ferho per medi d' aquest senmenari.

Ha sentat, també, sos reals en aquesta morigerada ciutat, segóns se veu pels efectes, una quadrilla de lladres, puig l' altre día *atracaren* á dos personas en un lloch conegut per *los passejadores* y l' endemá robaren al carro de l' agencia Aixelá un mundo, sens que 'ls lladres *fuesen habidos*.

¡Y aixó que 'ls nous inspectors de policia son aixerits!

Altre día, si Deu ho vol, seré més explícit respecte alguns punts.

Son ayamat deixeble.

CRISTÓFOL.

* * *

Manresa, 29 de Novembre de 1897.

Senyor MESTRE TITAS: No cal dir que, al agafar la ploma, tinch ma pensa ficsa en aquell *ultimatum* de 'n Flóstich, en que á semblansa de lo que fan los Estats-Units ab Espanya, si be éll ab molta més rahó) ens posava á n' en *Pepet de las Pomas* y á mi entre la espasa y la paret, ab aquell dilema de que ó acabavam la guerra encesa dintre d' estudi, ó hi intervin-dria ell ab l' espardenyá.

Molt compte tindré, donchs, d' estalviar á n' en Flóstich no sols sa intervenció *armada*.... d' espardenyá, sino hasta *amistosa*. ¡Tant de bó que 'ls governs d' Espanya haguessin posat un empenyo semblant contra las intervencions dels Estats-Units en la guerra cubana!

Y notat aixó, vaig á fer quatre gargots en lo cartipás, pera posar de relleu alguna de las grans iniciativas del nou alcalde de nostra ciutat.

Per de prompte, aixó com lo seu cap de colla, en Sagasta, diu que 'ls mals de la llibertat ab la llibertat se curan, aquest confrare seu s' ha cregut que 'ls mals sens número, portats Espanya per la Restauració, s' han també de curar ab crits de ¡Visca la Restauració! Y aferrat en aquest criteri, sa primera disposició ha sigut que, al sortir los *serenos* á prestar sos serveys, malmetin en la plassa sos pulmons, cantant "¡Viva Alfonso XIII, rey constitucional!"

Ab pocas disposicions més tan eficaces com aquesta per lliurar als ciutadans del xáfeh de calamitats qu' están cayguent, com pluja menuda, sobre nostre espatllas, haurém de cantar al nou alcalde alló de la sarsuela.

Lo que es el talento,
lo que es la mollera;
á ver si.... esa orden
la ha dado cualquiera.

Molts diuen que, com que nostre alcalde fá més apreci de la *vara*, que 'n Met de la burra, está ara més content qu' un nen ab sabatas novas; y qu' aixó demostra son agrahiment á qui li ha donat lo bastó de mando.

No cal parlar avuy de la *huelga*, perque, aixís com la premsa havia publicat que aquesta senmana s' acabaría, aquí molts creuen, que després de nou mesos tot just ara 's comensa. ¡Quin bullit, senyor MESTRE. quin bullit!—UN DEIXEBLE.

CORRESPONDENCIA

A. Pi.—Anirá quan toqui 'l torn.
Pim, Pam.—Per aquestas cosas no 's deu prescindir del Jefe Regional. No podem.

XARUCH.— Las correspondencias han de ser curtetas, y sobre tot, d' interés. N' hi ha moltas que esperan torn.

Toni.Calsas. Manxiula. Torellonés. Un ciudadá. Ho aprofitaré.

A E I.Llatse. P. P. P. y Farcundola. No serveixen.
Aranya, Castellar.—Fassi 'l favor de fer sapiguer al nostre corresponsal, que 'l día avans de la Puríssima rebrá un paquet que contindrà lo que 'ls de Castellar esperan ab tanta ansia. Lo dibuixant s' ha lluhit.

Establiment Tipogràfich, Casanova, 13; Barcelona